

# Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

## Åtgärdsredovisning vid uppföljning av utbildning på forskarnivå

Lärosäte: Luleå tekniska universitet

Forskarutbildningsämne: Pedagogik

Licentiatexamen: ja

Doktorsexamen: ja

Mallen för åtgärdsredovisning ska användas av lärosäten vars utbildningars kvalitet har blivit ifrågasatt i UKÄ:s utbildningsutvärdering. Mallen består av de bedömningsområden som ingår i utbildningsutvärdering:

- **Förutsättningar**
- **Utformning, genomförande och resultat**
- **Doktorandperspektiv**
- **Arbetsliv och samverkan**

Mallen ska användas för de bedömningsområden som erhållit omdömet Inte tillfredsställande. Vilket eller vilka bedömningsområden som inte bedömts som tillfredsställande framgår av UKÄ:s beslut och bedömargruppens yttrande. För de bedömningsområden som bedömts som tillfredsställande ska inte någon redovisning göras.

Instruktioner för uppföljning finns på UKÄ:s webbplats och i dokumentet *Vägledning för uppföljning av utbildningar med ifrågasatt kvalitet* (UKÄ 2018). För information om de bedömningsområden som ingår i utbildningsutvärdering, se *Vägledning för utbildningsutvärdering på forskarnivå* (UKÄ 2016, reviderad 2018).

- Åtgärdsredovisningen indelas i enlighet med rubrikerna som anges nedan. Eventuella underrubriker kan lärosätet fritt besluta om.
- Lärosätet ombeds att först redovisa sin **analys** av bristerna och sedan en **redogörelse av de åtgärder** som genomförts i relation till bristerna.
- Lärosätet ombeds att endast fokusera på den bedömningsgrund eller del av bedömningsgrund som bedömts ha brister. Eventuella bedömningsgrunder eller delar av bedömningsgrunder som inte bedömts ha brister behöver inte redogöras för.
- De åtgärder som redovisas i åtgärdsredovisningen ska vara genomförda och ska beskrivas så att de kan relateras till utbildningens tidigare uppläggning.
- Åtgärdsredovisningen ska kunna stå för sig själv, dvs. den ska inte inkludera länkar. Alla källor ska vara tillgängliga för bedömargruppen vid förfrågan.

- Om åtgärdsredovisningen relaterar till åtgärder som gäller lärar- eller handledarresurser ska tabell över personal fyllas i som bilaga till åtgärdsredovisningen.
- Redovisningen för bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat ska inte överstiga 16 000 tecken (med blanksteg), exklusive mallens rubrik och inledande text. För övriga bedömningsområden gäller max 8 000 tecken (med blanksteg) per bedömningsområde, exklusive mallens rubrik och inledande text. Mallens formgivning och marginaler ska inte ändras.
- Åtgärdsredovisningen och eventuella bilagor laddas upp och registreras i UKÄ Direkt senast det datum som angetts i UKÄ:s beslut. Se Användarmanual för UKÄ Direkt.

## **Bedömningsområde: Förutsättningar (tidigare benämnt Miljö, resurser och område)**

Redovisa analys av bristerna i utbildningen i relation till bedömningsområdet och redovisa åtgärder vidtagna för att avhjälpa bristerna. Analysera och redogör endast för åtgärder som relaterar till relevanta bedömningsgrunder eller delar av bedömningsgrunder. Tydliggör vad som är nytt i relation till tidigare självvärdering och vilka konkreta förändringar som har genomförts. Relatera till ifylld och bilagd tabell över personal om relevant.

### **Bedömningsområdet Förutsättningar innehåller följande bedömningsgrunder:**

Forskarutbildningsmiljö: Forskningen/den konstnärliga forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig/konstnärlig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.

### **Doktorandgruppens storlek**

Av UKÄ:s yttrande och beslut vad gäller forskarutbildningen i Pedagogik vid Luleå tekniska universitet (LTU) framgår att antalet doktorander i Pedagogik bedömdes, med utgångspunkt i bedömningsunderlaget som lämnades hösten 2016, som för få. LTU och aktuell institution (KKL) har arbetat strategiskt och långsiktigt för att öka antalet doktorander och vid årsskiftet 2018/19 startade en ny forskarskola med 10 aktiva doktorander inom utbildningsvetenskapliga ämnen, varav fem är antagna i Pedagogik. Ytterligare två doktorander är antagna till forskarutbildning i Pedagogik, vilket innebär att det totalt är sju forskarstuderande i Pedagogik (vt 2019).

Forskarskolan "Praktiknära skolforskning" (PROFS) startade den 1 januari 2019 och är en samverkan mellan Region Norrbotten, Boden och Luleå kommun samt LTU. Den totala budgeten är 44 milj. kr, där LTU centralt står för 50%, Region Norrbotten för 25% och Boden resp. Luleå kommun för 12,5% vardera av kostnaderna.

För att hålla en genomsnittlig forskarutbildningsmiljö på 6–10 doktorander kommer fortsättningsvis nya doktorander att antas regelbundet med ett tidsintervall av 2–3 år. Detta medför att en till antalet stabil doktorandgrupp garanteras i ett långsiktigt perspektiv.

### **Arbetslivsanknytning**

Utbildningens arbetslivsanknytning borde, enligt bedömargruppen, stärkas. Detta har analyserats och diskuterats internt samt tillsammans med företrädare för arbetslivet, i form av de externa samverkansparterna, dvs norrbottens kommuner. För att stärka arbetslivsanknytningen kommer forskarskolans doktorander under sin institutionstjänstgöring att förutom att undervisa vid lärarutbildningen, även göra uppdrag för de externa samverkansparterna. Detta inkluderar arbete med att driva utvecklingsarbeten på kommunal nivå, genomföra utredningar samt undervisning i kommunernas skolor. Detta borgar för kontaktytor mellan doktoranderna och externa aktörer, vilket stärker arbetslivsanknytningen utanför akademien. Representanter från samverkansparterna ingår även i styrgruppen för PROFS.

### **Den dagliga forskarutbildningsmiljön**

Av UKÄ:s yttrande och beslut framgår en farhåga att doktorand har placering på annan ort och därför inte är delaktig i den dagliga forskarutbildningsmiljön. En doktorand (av 48) har tillhört en nationell forskarskola och denna doktorand ingick därför, förutom i miljön vid LTU, även i forskarskolans forskarutbildningsmiljö (i samverkan med Stockholms universitet, Södertörns högskola & Mälardalens högskola). Denna doktorand disputerade i september 2018. Detta upplägg har noggrant diskuterats och utvärderats, inom ämnet och institutionen, men även i förhållande till aktuell forskarskola, där doktoranden själv varit en självklar part, och inga negativa erfarenheter eller effekter har framkommit. Aktiv delaktighet i den dagliga verksamheten är dock av största vikt och i dag har samtliga doktorander i Pedagogik sin placering vid LTU, såväl organisationsmässigt som fysiskt. Detta innebär att samtliga doktorander i Pedagogik är knutna till den egna forskarutbildningsmiljön vid LTU och därmed delaktiga i denna miljö och dess aktiviteter på daglig basis. De är även lokalmässigt placerade i nära anslutning till varandra och sin ämnesgrupp.

### **Forskarutbildningens kursutbud**

Bedömargruppen påtalar att doktoranderna läser flertalet kurser vid andra universitet. Detta har genomlysts grundligt och det har förekommit att doktorander läser någon enstaka kurs vid annat, nationellt eller internationellt, universitet beroende på forskningsprojektets inriktning och den enskilda doktorandens behov. Doktoranderna i Pedagogik läser dock den absoluta merparten av teorikurserna vid LTU. I de fall en doktorand ingår i en nationell forskarskola läses kurserna i enlighet med både ASP:n vid LTU och forskarskolans plan, vilket tydliggörs och regleras i doktorandens ISP.

Kursutbudet för forskarutbildningen i Pedagogik har dock setts över och reviderats och inom ramen för forskarskolan PROFS kommer doktoranderna att delta i gemensamma obligatoriska forskarutbildningskurser till en omfattning av 27hp: Introduktion till studier på forskarnivå (3hp), Utbildningsvetenskap som kunskapsområde (7,5hp), Praktisk skolforskning (7,5hp), Att granska, presentera och kommentera forskning (4,5hp), samt Forskningsetik (4,5hp). Kursen Praktisk skolforskning planeras och genomförs i samverkan med Umeå universitet och den kommer att ges första gången under hösten 2019. Detta innebär att såväl LTU:s som UmU:s forskarutbildningsmiljö utvidgas och att doktoranderna redan under utbildningstiden etablerar nationella nätverk.

De generella kurser som erbjuds vid LTU en till två gånger per år är: Experimentella metoder och försöksplanering (7,5hp), Vetenskaplig publicering (4,5hp), Vetenskapsteori (7,5hp), Forskningsetik (4,5hp), Fallstudiemetodik (7,5hp), Projektledning för doktorander (4,5), Hållbar utveckling (7,5hp), Kvalitativ forskning: teori och metod (7,5hp). Förutom dessa kurser ges även mer ämnesspecifika kurser: Pedagogik som vetenskap I (7,5hp) och Pedagogik som vetenskap II (7,5hp). De kurser som är obligatoriska anges i ASP:n och registreras i ISP:n.

### **Handledning av doktorander**

I bedömargruppens yttrande kan utläsas en fundering kring att vissa aktiviteter, tex handledning, sker på distans. Detta skedde delvis av den doktorand som tillhörde en nationell forskarskola i samverkan med tre andra lärosäten och fungerade mycket bra (doktorandens utbildning genomfördes och fortskred enligt plan med gott resultat, där examinationen skedde inom föreskriden tid). Detta har diskuterats och utvärderats, i likhet med det som beskrivs under punkten "Den dagliga forskarutbildningsmiljön", och doktorandstudierna förutsätter aktiv närvaro i miljön. Distansteknik kan emellertid i vissa fall nyttjas som ett komplement, men idag sker all handledning av doktoranderna i Pedagogik vid LTU, där även doktorandernas handledare har sin anställning.

### **Handledargruppens möten**

Av bedömarens yttrande framgår att det av självvärderingen varit otydligt hur ofta handledargruppen sammanträder och vilka ärenden som då diskuteras. Handledarna har tidigare träffats en gång per år. Detta har varit uppe för diskussion och revidering inom ansvarig institution och enligt nuvarande beslut träffas handledarna två gånger per termin, sammankallande och ordförande är institutionens forskarutbildningsansvarige. Vid dessa träffar diskuteras kvalitetsfrågor inom forskarutbildningen, såsom bland annat kursutbud, genomströmning, ISP. Vidare finns möjlighet till erfarenhetsutbyte samt diskussioner kring framtida aktiviteter inom utbildningen. Utöver detta träffas handledarna inom pedagogikämnet regelbundet (en gång/månad) vid Pedagogikseminarierna, då framför allt inomvetenskapliga frågor av teoretisk och metodologisk karaktär diskuteras.

Bedömarens grupp noterade även att den forskarutbildningsansvarige, med ansvar för granskning och uppföljning av de individuella studieplanerna, inte hade docentkompetens. Detta har diskuterats inom institutionen samt med fakultetsnämndens forskarutbildningsgrupp och som ett resultat av detta ska numera personen som innehar denna funktion vara minst docent (något den nuvarande forskarutbildningsansvarige vid aktuell institution är).

### **Doktorandrepresentation i beslutsorgan**

Bedömarens grupp pekar på svårigheten med doktorandrepresentation och medverkan i de organ som ansvarar för utbildningen då antalet doktorander är lågt. I dagsläget har antalet doktorander ökat, vilket ökar förutsättningarna för medverkan. Vid institutionen, KKL, ingår alltid doktorand i ledningsgruppen. Doktoranderna i PROFS har också en representant i forskarskolans styrgrupp som utses av doktoranderna själva. Vidare ingår alltid doktorandrepresentanter i olika organ inom universitetet, exempelvis i universitetsstyrelsen och fakultetsnämnderna.

## **Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**

Redovisa analys av bristerna i utbildningen i relation till bedömningsområdet och redovisa åtgärder vidtagna för att avhjälpa bristerna. Analysera och redogör endast för åtgärder som relaterar till relevanta bedömningsgrunder eller delar av bedömningsgrunder. Tydliggör vad som är nytt i relation till tidigare självvärdering och vilka konkreta förändringar som har genomförts.

**Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat innehåller följande bedömningsgrunder:**

Ingen uppföljning.

## **Bedömningsområde: Doktorandperspektiv**

Redovisa analys av bristerna i utbildningen i relation till bedömningsområdet och redovisa åtgärder vidtagna för att avhjälpa bristerna. Analysera och redogör endast för de åtgärder som relaterar till relevanta bedömningsgrunder eller delar av bedömningsgrunder. Tydliggör vad som är nytt i relation till tidigare självvärdering och vilka konkreta förändringar som har genomförts.

**Bedömningsområdet Doktorandperspektiv innehåller följande bedömningsgrunder:**

Ingen uppföljning.

## **Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**

Redovisa analys av bristerna i utbildningen i relation till bedömningsområdet och redovisa åtgärder vidtagna för att avhjälpa bristerna. Analysera och redogör endast för de åtgärder som relaterar till bedömningsgrunden eller delar av bedömningsgrunder. Tydliggör vad som är nytt i relation till tidigare självvärdering och vilka konkreta förändringar som har genomförts.

**Bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan innehåller följande bedömningsgrund:**

Ingen uppföljning.